

A tűzoltás és műszaki mentés során szervezhető beosztások jelzése speciális láthatósági mellényekkel

A tavalyi évben a németországi példákat látva merült fel szerzőnkben a tűzoltás és műszaki mentés során szervezhető beosztásokat ellátó személyek egyértelmű jelölésének a kérdése. A nagyobb káreseteknél a segítségnyújtásra érkező egységek számára jelentős problémát okoz a jelölés hiánya. A közelmúltban készült el a mellény és sisakjelzésekkel foglalkozó teljes anyag. Az erről szóló tanulmányt közöljük.

A jelölés hiánya és problémái

Általános tapasztalat, hogy a tűzoltás és műszaki mentés során szervezett beosztásokat ellátó személyek jelenleg nincsenek jelölve hazánkban. Elsősorban a nagyobb káreseteknél a messzebről segítségnyújtásra érkező, helyismerettel nem rendelkező egységek irányító tagjainak, a társszerveknek és akár a sajtó képviselőinek nehézséget jelenthet a különböző beosztásokat ellátó, a káreset felszámolásában résztvevő irányító személyek azonosítása. Jelenleg elsősorban sisakjelzések alapján tájékozódhatunk, amelyek általában fix beosztásokat (parancsnok, parancsnok helyettes, TMMOV, szolgálatparancsnok, szolgálatparancsnok helyettes, stb.) vagy feladatokat (FTP-nél doktor szolgálat, biztonsági tiszt) takarnak. Viszont semmiféle konkrét, jól látható jelzéssel nem szolgálnak a tűzoltás és műszaki mentés során szervezett beosztások tényleges ellátójáról!

Német jelölési rendszer

Németországban a 90-es évek végén jelentek meg a tűzoltóságok körében a tűzoltás és műszaki mentés során alkalmazott beosztások jelzésére szolgáló speciális mellények (*Kennzeichnungswesten*).

Az alábbi képekben néhány német mellény látható:

A mellényeken kívül az itthon is használt sisakjelzések is megtalálhatók, elsősorban az állandó beosztásoknál (pl. parancsnok, parancsnok helyettes, őrsparancsnok, őrsparancsnok helyettes, TMMOV, stb.).

A mellények és a sisakjelzések kombinációjával valósítják meg a tűzoltás és műszaki mentés során szervezett beosztásokat ellátó tűzoltók azonosítását.

Megoldási lehetőség

A fix sisakjelzéseken kívül olyan jelzésrendszer használata szükséges, amely a tűzoltás és műszaki mentés során ellátott beosztások egyértelmű jelzésére alkalmas. Valamint a beosztások átadása és átvétele megoldható, tehát nem fix jelzés mint a sisakjelzés. A legegyszerűbb megoldás a nyugati országokban használt váll-gallér vagy a mellény alkalmazása.

Váll gallér

Alapvető előnye az olcsósága, de a védőruha megfelelő kialakítása szükséges, a gallér rögzítéséhez (pl. a HUPF Teil 1 szabványnak megfelelő védőruhák nagy általánosságban alkalmasak a váll gallér rögzítésére). Elsősorban a beosztás jelzésére alkalmas, ezen felül további használati lehetősége nincs. Légzőkészülék viselése esetén a váll gallér nagy részét takarja a légzőkészülék, ezért a felismerhetősége romlik. Mivel a váll gallér felülete a mellényhez képest kicsi, ezért a szükséges feliratok és jelzések elhelyezése problémás.

Mellény

A váll gallérhoz képest magasabb az ára, ezzel szemben nem szükséges a védőruha speciális kialakítása, mivel a mellény rögzítése nem szükséges a védőruhán. A beosztás jelzésén kívül egy jól kialakított tároló és zseb rendszerrel a tűzoltó számára szükséges tárgyak (pl. rádió, mobiltelefon, íratok, íróeszközök, szerszámok, stb.) elhelyezésére is mód nyílik. Az egyszerűbb kialakítású mellény kevésbé akadályozza a viselőjét a mozgásban, az alatta lévő védőruhán található zsebek is elérhetőek a mellény megfelelő kialakításával valamint az egyszerűbb kialakításból adódóan olcsóbb is lehet. Légzőkészülék viselése esetén a mellény felületének a kisebb részét takarja a légzőkészülék, ezért a beosztás jelzésére utaló szín, jelzés és felirat jobban látszódik, valamint a szükséges feliratok akár többször is elhelyezhetők a mellényen. Tehát a mellény sokoldalúbb és jobban használhatóbb, mint a korábban vázolt váll gallér megoldás.

A jelölni szükséges beosztások

Az 1/2003. BM rendelet 1. fejezetének a 9. pontja alapján:

9. A tűzoltásvezető (a továbbiakban: TV) az alábbi beosztásokat szervezheti
- 9.1 tűzoltásvezető-helyettes (a továbbiakban: TVH),
- 9.2 háttérparancsnok (a továbbiakban: H),
- 9.3 háttérparancsnok-helyettes (a továbbiakban: HH),
- 9.4 törzstiszt (a továbbiakban: TT),
- 9.5 szakaszparancsnok (a továbbiakban: SZ),
- 9.6 rajparancsnok (a továbbiakban: R),
- 9.7 mentési csoport parancsnok (a továbbiakban: M),
- 9.8 hírvivő (a továbbiakban: HÍR),
- 9.9 eligazító (a továbbiakban: E).

Tehát a fentebb felsorolt beosztásokhoz tartozó különböző mellények kidolgozása szükséges.

Ezen kívül további beosztások jelzésére is szükséges kidolgozni megfelelő mellényeket:

- biztonsági tiszt
- szóvivő
- sajtó
- egészségügyi/doktor szolgálat

A fix beosztásokat továbbra is a sisakokon célszerű jelölni, a jelenleg is alkalmazott módszer szerint.

A mellények kialakítása

Alapvető feltétel a kialakítandó mellényeknél, hogy lángálló anyagból kell készülnie. Mivel a mellényeket tűzoltó védőruha felett szükséges viselni, ezért a beavatkozás során hasonló igénybevételnek van kitéve, mint a bevetési védőruha. Ezen kívül könnyű, vékony és a lehető legstrapabíróbb anyag megválasztása szükséges. Európában a Nomex, Kermel és PBI alapanyagú anyagok a tűzoltóruhákhoz leggyakrabban alkalmazott lángálló anyagok. Tehát a mellényeket legalább Nomex III. vagy más megfelelő lángállóságú anyagból szükséges kialakítani. Emellett olyan kialakításúnak kell lenni, amely legkevésbé zavarja a viselőjét a mozgásban. Ezen felül szükséges fényvisszaverő csíkokkal ellátni a mellényt.

A mellények alapszíne

A mellényekhez használt alapszín jelölések alapvető kritériuma, hogy minél jobban felismerhetőek és megkülönböztethetőek legyenek. Ezeknek a kritériumoknak az alábbi alapszínek felelnek meg:

kockás	
	
kék	zöld

A fekete szín, az általánosan használt védőruhák színei (fekete vagy sötétkék) miatt nem szerencsés választás. A „láthatósági zöld” és a narancssárga alapszínek használata az elterjedt láthatósági mellények miatt, nem célszerű.

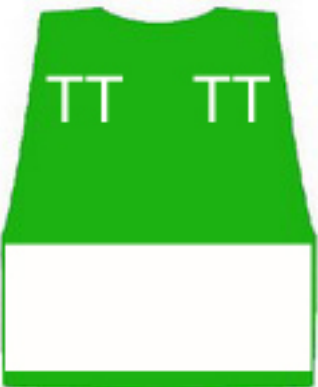

Az alapszínjelölés adja az alapvető beosztás csoportok jelölését:

- piros: tűzoltásvezető, tűzoltásvezető helyettes, szakaszparancsnok, rajparancsnok
- kék: háttérparancsnok, háttérparancsnok helyettes
- zöld: eligazító, hírvivő, törzstiszt
- barna: mentési csoport parancsnok
- fekete-fehér kockás: biztonsági tiszt
- fehér: szóvivő, sajtó, egészségügyi szolgálat, stb.

A beosztások jelölése

A beosztások jelölése a mellény alapszínén kívül, a mellényen elhelyezett csíkozással és betűjelzéssel történne.

Beosztás	Előrsz	Hátrész
Tűzoltásvezető:		
Tűzoltásvezető helyettes:		

<p>Szakaszparancsnok:</p>		
<p>Rajparancsnok:</p>		
<p>Háttérparancsnok:</p>		
<p>Háttérparancsnok helyettes:</p>		
<p>Törzstiszt:</p>		

Hírvivő:		
Eligazító:		
Mentési csoport parancsnok:		
Biztonsági tiszt:		

A továbbiakban igényként felmerülő beosztások jelölése a fehér alapszínű mellényeken lehetséges.

A mellényeken továbbiakban jelölhető, hogy a viselője mely tűzoltósághoz tartozik, a beosztás teljesen kiírva, valamint névtáblával is ellátható.

Sisakjelzések

A korábbiakban felvázolt mellény jelöléseken kívül szükséges lehet az állandó beosztásokat valamint Önkéntes tűzoltóságok esetén a tűzoltás vezetésére való jogosultságot jelölni a sisakon.

A jelölni szükséges beosztások és jogosultságok:

Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóságok:

- Parancsnok
- Parancsnok helyettes
- Tűzoltási és Műszaki Mentési Osztályvezető (TMMOV)
- Szolgálatparancsnok
- Szolgálatparancsnok helyettes
- Szerparancsnok

Önkéntes Tűzoltóságok:

- Parancsnok
- Parancsnok helyettes
- Tűzoltás vezetésére jogosult (középfokú szakmai végzettség)
- Tűzoltás vezetésére jogosult (felsőfokú szakmai végzettség)

Katasztrófavédelmi Igazgatóságok:

- Igazgató
- Igazgató helyettes
- Mentésszervezési osztályvezető
- Tűzoltás vezetésére jogosult személy

Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóságok:

Parancsnok (20), parancsnok helyettes (21), TMMOV (22)	
Szolgálatparancsnok (24)	

Szolgálatparancsnok helyettes (26)

Szerparancsnok (25)

Önkéntes Tűzoltóságok:

Parancsnok (20), parancsnok helyettes (21)

Tűzoltás vezetésére jogosult (felsőfokú szakmai végzettség)

<p>Tűzoltás vezetésére jogosult (középfokú szakmai végzettség)</p>	
--	---

Katasztrófavédelmi Igazgatóságok:

<p>Igazgató (10), igazgató helyettes (11)</p>	
<p>Mentésszervezési osztályvezető (50)</p>	
<p>Tűzoltás vezetésre jogosult személy</p>	

Tehát az „után világító” vagy fehér alapszínű sisakok a tűzoltóság állományába tartozó tűzoltókat jelölik. Valamint a Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóságok állományába tartozó, a táblázatban szereplő jelölések alkalmazhatók piros sisakszínnel és fehér jelölésekkel (inverz szín), az Önkéntes Tűzoltóságok állományába tartozó, a táblázatban szereplő jelölések közül a parancsnok és a parancsnok helyettes jelölése alkalmazható piros sisakszínnel és fehér jelölésekkel (inverz szín).

A zöld alapszínű sisakok jelölik a Katasztrófavédelmi Igazgatóságok állományába tartozó személyeket és a fenti táblázatban felsorolt beosztásokat és jogosultságokat.

Összefoglalás

A vázolt tervezet alkalmazása esetén a tűzoltás és műszaki mentés során szervezett beosztásokat ellátó személyek jól felismerhetőek lennének. Ez fontos szempont a nagyobb káresetek felszámolása érdekében.

Szemlits Gyula, parancsnok
Hunyai, Csárdaszállási, Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltóság

2008.